

Odpovědnost za škodu na odložených věcech

Vlastník či provozovatel školy (příp. výchovného zařízení) odpovídá za škodu na věcech odložených při účasti na činnosti školy či výchovného zařízení, tj. na činnosti školou přímo organizované, popřípadě z účelu a povahy provozu školy vyplývající.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 25 Cdo 1048/2002, ze dne 27.11.2003)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce J. K., zastoupeného advokátem, proti žalované Městské části P., o 67.362,- Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 5 pod sp. zn. 15 C 550/2000, o dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 16. ledna 2002, č. j. 12 Co 426/2001-36, tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění :

Žalobce se domáhal zaplacení částky 67.362,- Kč s příslušenstvím na náhradě škody vzniklé mu dne 11. 11. 1999 ztrátou osobních věcí, které si v souvislosti s užíváním tělocvičny při cvičení organizovaném K. a. S. (dále též jen „sportovní klub“) odložil v šatně základní školy, jejímž zřizovatelem je žalovaná. Žalobce u ní uplatnil nárok na náhradu škody, žalovaná však vzniklou škodu odmítla uhradit.

Obvodní soud pro Prahu 5 rozsudkem ze dne 25. 4. 2001, č. j. 15 C 550/2000-16, žalobu zamítl a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Vyšel ze zjištění, že žalobce se jako člen K. a. S. zúčastnil dne 11. 11. 1999 tréninku řecko - římského zápasu, který klub pořádal v tělocvičně Základní školy v P. Žalobce si asi v 18:00 hod. odložil v šatně své osobní věci specifikované blíže v žalobě a okolo 18.45 hod. zjistil jejich ztrátu. Krádež oznámil policii, která věc odložila, neboť se nepodařilo zjistit skutečnosti opravňující vést trestní stíhání proti určité osobě. Soud dále zjistil, že K. a. S. si za účelem cvičení pronajímal od žalované tělocvičnu školy, přičemž v den tréninku byla škola vždy otevřena a šatnu odemykal na žádost prvního přichozícího školník; po dobu cvičení se šatna zamykala a klíč měl u sebe trenér. S ohledem na ustanovení § 433 odst. 2 obč. zák. soud dospěl k závěru, že žalovaná byla sice pronajímatelem uvedených nebytových prostor, nikoliv však provozovatelem cvičení, jímž byl sportovní klub, není tedy nositelkou hmotně právní povinnosti z odpovědnostního vztahu za škodu a žalobě proto nemůže být pro nedostatek věcné pasivní legitimize vyhověno.

K odvolání žalobce Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 16. 1. 2002, č. j. 12 Co 426/2001-36, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Vyšel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně a ztotožnil se s jeho závěrem, že žalovanou nelze považovat za provozovatele činnosti, s níž je spojeno odložení věcí a z ní vyplývá objektivní odpovědnost za škodu na těchto věcech podle ustanovení § 433 odst. 2 o.s.ř. Dovedil, že ten, kdo přenechá nebytové prostory k užívání jinému, nestane se tím provozovatelem činnosti, kterou tento jiný subjekt v prostorách provozuje. To by vedlo k absurdním důsledkům například pro vlastníky, pronajímající objekty k provozování restaurací, kteří by museli objektivně odpovídat za odložené věci hostů restaurace. V dané věci provozovala žalovaná v prostorách školy sama školní výuku a tuto její činnost nelze rozšiřovat na další aktivity, jejichž provozování po skončení výuky umožňovala jiným subjektům tím, že jim propůjčovala či pronajímala některé školní prostory. Na tom nemůže nic změnit označení některých místností (šatna) nebo jejich vybavení (tělocvična), neboť pouhé obecné určení účelu poskytnutých místností samo o sobě neznamená, že žalovaná je (bez dalšího) provozovatelem činnosti, odpovídající tomuto určení místností. Žalovaná předmětné místnosti poskytla K. a. S., který zde organizoval tělovýchovnou činnost. Žalobce však neprokázal, že by žalovaná sama tuto činnost organizovala, ostatně on sám v právním vztahu k žalované nebyl a „na tělovýchovnou činnost docházel z titulu členství v K. a.“.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce dovolání, jehož přípustnost dovozuje z ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. a které odůvodňuje podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř. Dovolatel považuje za zásadní otázku, kdo je provozovatelem činnosti, s níž je zpravidla spojeno odkládání věcí (§ 433 odst. 2 obč. zák.), jde-li o krátkodobé užívání tělocvičny (např. základní školy), tj. zda je to vlastník objektu a současně provozovatel tělovýchovného zařízení (škola nebo její zřizovatel) nebo osoba, která v tomto zařízení organizuje sportovní cvičení a k tomuto účelu je od

provozovatele zařízení přejímá do krátkodobého užívání (pouze na několik desítek minut či několik hodin), a zda lze takové užívání považovat za nájem nebytových prostor. Provozovatelem ve smyslu § 433 odst. 2 obč. zák. je podle názoru dovolatele ten, kdo určuje režim užívání služby, nikoliv ten, kdo činnost (s níž je zpravidla spojeno odkládání věcí) pouze odborně vede, i kdyby s provozovatelem v některých věcech jednal jménem svých členů (klientů). Předmětem ochrany poskytované podle citovaného ustanovení jsou právní vztahy spjaté s věcmi odloženými na určitém místě. K. a. S. tělocvičnu užíval na základě ústních dohod s vedením školy asi tři roky, přitom až po vzniku škody byla uzavřena nájemní smlouva, údajně s retroaktivními účinky. Tělocvična s přílehlou šatnou byla pro potřeby klubu užívána jednou týdně na dvě hodiny, přes den sloužila ke školnímu vyučování a v ostatní době ji využívaly jiné osoby, přičemž klíče měli nejen učitelé a školník, ale i ostatní uživatelé. Pokud tedy škola přenechávala tělocvičnu na takto krátkou dobu a určila současně šatnu, ve které mají být odloženy věci cvičenců, nemohlo se jednat o nájem nebytových prostor a nemohlo dojít k „provozování činnosti, s níž je zpravidla spojeno odkládání věcí“ cvičícími osobami, resp. klubem, ve kterém jsou sdruženy. Příklad restaurace, pronajaté jako nebytové prostory, podle dovolatele není případný, neboť zde je pouze nájemce oprávněn určovat režim odkládání věcí. S nájmem nebytových prostor je imanentně spojeno jejich výlučné užívání, ale osoba užívající tělocvičnu se šatnou pouze krátce (několik hodin v týdnu) takto činit nemůže. Klíče se půjčují a má k nim přístup neomezené množství uživatelů, a to nejen po sobě, ale i ve stejný čas; i to je jeden z důvodů, proč je v zákoně zakotvena odpovědnost podle § 433 obč. zák. Uživatel služby je nucen odložit si své věci a může si je obvykle i uzamknout, avšak protože není sám, kdo má (a v minulosti měl) klíče, nelze vyloučit, že je právem nebo protiprávně použije také někdo jiný. Sportovní klub byl spolu se žalobcem pouze uživatelem služby, kterou provozovala žalovaná prostřednictvím aparátu školy, neměl možnost řádně zabezpečit odložené věci, ani jinak působit na způsob a formu užívání služby (neurčoval režim provozu), nelze jej proto považovat za provozovatele. Za důležité nepovažuje dovolatel ani to, kdo organizoval trénink, nýbrž kdo provozoval tělovýchovné zařízení. Navrhl proto, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil spolu s rozsudkem soudu prvního stupně a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) po zjištění, že dovolání bylo proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o.s.ř., a po přezkoumání věci podle § 243a odst. 1 věty první o.s.ř. dospěl k závěru, že dovolání je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř., neboť otázka odpovědnosti vlastníka objektu, v němž jiné subjekty vykonávají svou činnost, za škodu podle ustanovení § 433 odst. 2 obč. zák., nebyla dosud judikaturou dovolacího soudu vyřešena a představuje proto otázku po právní stránce zásadního významu ve smyslu ustanovení § 237 odst. 3 o.s.ř. Dovolání však není důvodné.

Nesprávné právní posouzení věci [§ 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř.], které žalobce uplatnil jako dovolací důvod, může spočívat v tom, že odvolací soud věc posoudil podle nesprávného právního předpisu, nebo že správně použitý právní předpis nesprávně vyložil, případně jej na zjištěný skutkový stav věci nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení § 433 odst. 2 obč. zák. je-li s provozováním nějaké činnosti zpravidla spojeno odkládání věcí, odpovídá ten, kdo ji provozuje, fyzické osobě za škodu na věcech odložených na místě k tomu určeném nebo na místě, kam se obvykle odkládají, ledaže by ke škodě došlo i jinak. Podle odst. 3 tohoto ustanovení odpovědnosti podle odstavce 2 se nelze zprostit jednostranným prohlášením ani dohodou.

Citované ustanovení upravující odpovědnost za škodu způsobenou na odložených věcech se týká výkonu takových činností, při nichž je jejich adresát (zákazník) za účelem využití poskytované služby nucen na určitou, většinou poměrně krátkou dobu, přerušit dohled nad svými věcmi a tzv. je odložit. Kdo je osobou, která takovou činnost provozuje, zákon blíže nestanoví a nečiní její vymezení závislým ani na vlastnickém, nájemním či obdobném právu této osoby k prostorám, v nichž působí. Z toho je třeba dovodit, že není podstatné, v jakém právním vztahu je provozovatel činnosti k vlastníku prostor, kde svou činnost vykonává, jakou formou má vyřešeno právo prostoru užívat ani zda a nakolik má možnost ovlivnit stav těchto prostor, včetně jejich uzpůsobení pro bezpečné odkládání věcí. Rozhodující je pouze to, zda je skutečně tím, kdo činnost (nemusí jít o činnost výdělečnou), s níž je odkládání věcí spojeno, nabízí v podobě služby adresátům této činnosti (zákazníkům), kteří ji využívají při vědomí, že ji čerpají právě u této osoby. Tomu odpovídá i povinnost poškozeného uplatnit právo na náhradu škody u provozovatele činnosti v prekluzivní patnáctidenní lhůtě (§ 436 obč. zák.), tedy u toho, jehož služeb využíval, aniž by bylo možno po něm požadovat, aby zjišťoval, jaké jsou vlastnické či nájemní vztahy ohledně prostor, v nichž si odložil věci.

Obecně platí, že vlastník či provozovatel školy (příp. výchovného zařízení) odpovídá za škodu na věcech odložených při účasti na činnosti školy či výchovného zařízení, tj. na činnosti školou přímo organizované, popřípadě z účelu a povahy provozu školy vyplývající. V posuzovaném případě však bylo zjištěno [skutkový stav věci vzhledem k přípustnosti dovolání podle § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. nepodléhá dovolacímu přezkumu, ostatně dovolatel v tomto směru námitky nevznáší], že žalobci vznikla škoda ztrátou věcí, které odložil v šatně školy ve vlastnictví žalované, v

době, kdy se v tělocvičně této školy účastnil sportovního tréninku pořádaného pravidelně jednou za týden sportovním klubem, jehož byl členem. Sportovní klub využíval těchto prostor pro svou činnost (obdobně jako jiné subjekty) na základě dohody se žalovanou. Odvolací soud za této situace správně dovodil, že tím, kdo provozoval sportovní činnost, jíž se žalobce účastnil, byl K. a. S., neboť právě on nabízel žalobci možnost kvalifikovaného sportovního tréninku, účast na němž byla spojena s odkládáním věcí. Jestliže žalovaná jako vlastníka objektu školy poskytla sportovnímu klubu část svých prostor právě pro takovou jeho činnost, pak bez ohledu na to, jakou právní formou bylo využití těchto prostor sportovním klubem zajištěno a v jakém rozsahu sportovní klub pro svou sportovní činnost využíval, nebyla v posuzovaném případě žalovaná ve vztahu k žalobci tím, kdo provozoval zmíněnou sportovní činnost spojenou s odkládáním věcí ve smyslu ustanovení § 433 odst. 2 obč. zák.

Pro závěr o nedostatku pasivní legitimace žalované ve věci není významná ani námitka dovolatele, že sportovní klub neměl možnost ovlivnit způsob zajištění odkládaných věcí. Ani případný nedostatek technického a prostorového vybavení provozovny, v níž se provozuje činnost, s jejímž provozováním je zpravidla spojeno odkládání věcí, nezbavuje totiž provozovatele odpovědnosti za škodu na odložených věcech (srov. rozsudek bývalého Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. 12. 1976, sp. zn. 2 Cz 42/76, publikovaný pod č. 25 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 1978).

Ze všech těchto důvodů je zřejmé, že rozsudek odvolacího soudu je z hlediska uplatněného dovolacího důvodu [§ 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř.] správný; Nejvyšší soud České republiky proto dovolání žalobce podle ustanovení § 243b odst. 2 části věty před středníkem o.s.ř. zamítl.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušování řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)